

Erdély

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 155. szám
2021/9.Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 Értesítője

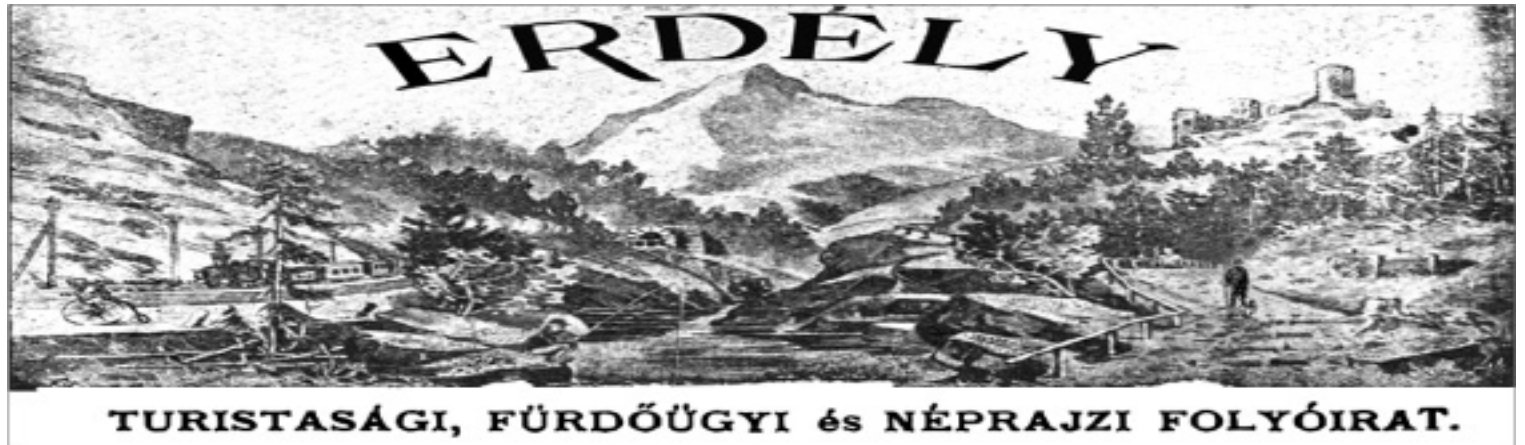
Szerkesztőség (info@ekokolozsvar.ro):

Kerekes Edit,

Kismihály Boglárka,

Tóthpál Tamás.

Főmunkatárs: Pál Gyöngyi

A következő lapszám megjelenik:
2021. október 15.

Búcsúzó Erasmus+-kalandok a mesebeli Gyimesekben

Spontán túravezetés ismeretlen tájakon, lélegzetelárlító panorámák, kirándulás az ezeréves határon, reggeli ködfelhőben úszó dombok, esti dézsázás a szakadó esőben, hangulatos csángóest tánccal és muzsikával, ínycsiklandozó autentikus ételek, sajtészítés, puliszkás, pörkölt esztenalátogatás, Székely Határ Emlékközpont pazar repertoárral: így lehetne néhány képvillanásban összefoglalni a mesebeli horospataki skanzenben töltött Erasmus+ projektünk záróeseményének legemlékezetesebb pillanatait. A nagy kaland 2020 szeptemberében kezdődött nemzetközi szlovákiai találkozókkal, ezután két itthoni eseményen is képződhettünk erdélyi csapatunkkal, nyáron Lengyelországban folytatódott a projekt, végezetül pedig a Gyimesekben zárult a harmadik és egyben utolsó nemzetközi találkozókkal.

KISMIHÁLY BOGLÁRKA

Az *Erdély* 2020. novemberi számában az első itthoni találkozókból már kaphattak ízelítőt az olvasók, amikor a Négyfaluban eltöltött néhány napunk legemlékezetesebb momentumait próbáltam csokorba gyűjteni. Sajnos a májusi humoródfürdői és a júniusi lengyelországi találkozásokon nem tudtam részt venni a munka és egyetemi teendőim sokasága miatt, így én is csak fájó szívvel néztem vissza a hangulatos képeket és videókat, pláne a csodás tátrai kirándulás pillanatait. Az utolsó nemzetközi találkozó megszervezését az országos EKE vállalta, megfelelőbb helyszínre pedig nem is eshetett volna Kovács Lehel és Szabó Károly, a két projektkoordinátor választása: Románia egyedülálló gyimesi csángó skanzenje – amelyet a Szász család hozott létre tizenegy eredeti állapotban felépített és korhűen berendezett parasztházból – idilli környezetet biztosított a szlovák, lengyel és erdélyi résztvevőknek. Nem is beszélve a hagyományos erdélyi ételekről és az esti dézsázásról, ami teljesen lenyűgözte a lengyel projektvezetőket.

Ezeréves határtól a dézsáig

A program változatosságának köszönhetően egy percig sem unatkoztunk. Az érkezés utáni első napon traktor vontatta szekérral szállították kis csapatunkat az Apahavas környékére, ahol helyi kalauzunk vezetett körbe az ezeréves határ mentén, a kutyák miatt néha spontán kerülőket beiktatva, így túránk a vártnál kicsit hosszabbra sikeredett. A csodás kilátás viszont mindenért kárpótolt, a hosszú séta alkalmával pedig lehetőségünk nyílt megismerkedni a szlovák fiatalokkal, akik korban közelebb álltak hozzánk, emellett a lengyel csoportvezetőkkel is tartalmas beszélgetésekbe elegyedtünk: szó esett oktatásról, az erdélyi magyarság helyzetéről, angolnyelv-tanulásról, eközben pedig próbáltuk egymás nevét emlékeztetünkbe vésní. Gyimesbükre érkezve csapatunk egy részét járművekkel szállították a skan-

zenhez, mi pedig ráadásul felmászunk a Rákóczi-várromjaira, ahonnan gyönyörű panorama nyílt, és az életre kelt történelem lassan körvonalazódott lelki szemünk előtt. Miután mindannyian visszaértünk, következett a vacsora és az ismerkedés egy interaktív labdás játék által, így a nap végére sikerélményként könyveltük el, hogy a csapattagok nagy részének megjegyeztük a nevét. Az i-re pedig a hűvös éjszakába nyúló dézsázással raktuk fel a pontot, amit a zuhogó eső tett igazán emlékezetessé. Természetesen a meleg víz mellett komoly geopolitikai témákban is fürdőztünk magas szintű diskurzusokat folytatva, végezetül pedig ismerős és kevésbé ismert magyar népdalaink csendültek fel, amelyek közül a lengyelek kedvence a „Palacsinta pánkó, ugorj bolond csángó” rigmus volt Karesz igazi csíki hangjelzésében énekelve.

Spontán túravezetés, határőr múzeum és csángó est

Másnap Lehel és Karesz közölte velem és Eszterrel, hogy nekünk kell levezetnünk az aznapi túrát a Szellő-tetőre, ugyanis ők nem tudnak csatlakozni a csapathoz. Az első megdöbbenés után gyorsan beüzemelttem Robitól kölcsön kapott GPS-emet, majd Karesz eligazít-

rátok feredőjében pedig a legmerészebbek belelógatták lábukat a jéghidegen pezsgő, jótékony hatású borvízbe. Uzsonna után a Csíkszépvízen nemrég megnyílt Székely Határ Emlékközpont felé vettük az irányt, ahol a székely hadszervezetek és a határőrizet történetét bemutató, igényes és bámulatos interaktív kiállításnak lehettünk a részesei. Különleges élménnyel gazdagodva tértünk vissza a skanzenhez, ahol vacsora után a helyi tánccsoport eredeti csángó esttel lepelt meg minket változatos repertoárral kínálva. A táncrendek közül bemutatták a csárdást, a hejszát, a kettős jártatót, a sírülőjét, valamint a lassú és sebes magyarost, ráadásul pedig a vállalkozó kedvűeknek néhány táncléptést is tanítottak a koreográfia végén.

Drónozás és puliszkás-pörkölt esztenalátogatás

Az utolsó teljes napunkon ismét rám bízta a túravezető szerepét, de ez alkalommal csak egy kb. 40 perces sétáról volt szó a Pogány-havas magaslatáig, majd ugyanennyi idő vissza a hágón hagyott autókhoz. A második naphoz hasonlóan ismét előtérbe került a drónozás, ezúttal pedig közülünk többen is égbe röptethették és irányíthatták a kis szerkezetet. Akik pedig tartózkodtak a drónozástól, kényelmesen leültek a fűbe, és a nap sugarakban fürdőzve gyönyörködtek a látványos körpanorámában. Ezután Hidegség felé vettük az irányt, ahol betekintést nyerhettünk a hagyományos sajtészítésbe Prezmer Fülöp esztenáján. Természetesen nem maradhatott el a welcome drink, vendéglátónk ízletes áfonyalikőrrel köszöntött, és nem csupán bemutatta a sajtészítés folyamatát, hanem közben rengeteget mesélt arról a megszűnőfélben lévő életformáról, ami a nehézségek ellenére csupán részleges jövedelmet biztosít, a fiatalok közül pedig szinte senki nem vállalja. Kiderült, hogy más csapatokat is szokott fogadni, ám a kedvezőtlen időjárás néha elmosza a különleges programot. Miután a megoltott tejből kivált az összetört sűrűje, vászonkendővel kihalászták és szűrőbe helyezték, így bárki megkóstolhatta az édeskes terméket. Ezután következett az igazi meglepetés, a terülj-terülj asztalkám: szeletelt sajtok, túrós-vajas puliszka, pörkölt és savanyú uborka várt ránk a szabadtéri faasztalnál. S ha az élmény nem lett volna elég, a kerítésen túl aranyos kiskutyákat pillantottunk meg, akik gyorsan odacsalogattak néhányunkat, így méltó zárás-ként pihe-puha gombócokat simogathattunk és ölelgethettünk. Az esti vacsora után röviden kiértékeltek az együtt töltött napokat és szomorúan konstatáltuk, hogy projektünk lassan véget ér. A szakmai tapasztalatok és a kellemes, felejthetetlen pillanatok viszont örök életűek maradnak emlékeztetünkben, a videófelvételekben és a megörökített képkockákban. Gyimesi kalandunkról rövidfilmet is készítettem, amely megtekinthető az EKE Kolozsvár YouTube-csatornán.

Ideiglenes otthonunk, a Szász család gyimesi csángó skanzenje

tásától felbátorodva elindultam a csapat élén abban reménykedve, hogy valóban világosan követhetőek lesznek a jelzések és nem fogunk eltévedni. Mivel a projekt egyik fő célja a természetfilmezés volt, az első platón felengedtünk drónunkat és készítettünk néhány légi felvételt, emellett saját készülékeinket is előkaptuk videózás és fényképezés céljából. Miközben továbbhaladtunk, a lányokkal próbáltuk megszaccolni, hogy melyik magaslati pont lehet a Szellő-tető, ugyanis mindannyian először jártunk a vidéken, közben pedig sópánkodtunk, hogy a jelzések bizony egy-egy fontos útkeresztződésnél hiányoztak, de a GPS és Google Maps segítségével sikerült mindig a helyes utat választani. A túra egyik fénypontja a hatalmas juhnyájjal való találkozásunk volt, amikor a lengyelek ismét előkapták a drónt, és látványos felvételeket készítettek. A gerincen haladva lassan elértünk a parkolóhoz, ahonnan még egy óra sétára lett volna a Szellő-tető, ezért lemondunk róla, beültünk járműveinkbe és elindultunk második úti célunkhoz, Csíksomlyóra, ahol megcsodáltuk a kegytemplomot, megkóstoltuk a borvizet, a Ba-

A SZERZŐ FELVÉTELE

Szeptemberi csalogató a Kis-Magurára

„Bükkök smaragd színét érezve fent az első pár vörös folt megjelent. Állunk. Kezedben késő kék virág. Azt mondod: Ősz. Az első őszi fák.”
(Áprily Lajos: Szeptemberi fák)

Hamar eltelt a nyár, jó meleg volt, talán túl meleg is, de augusztus utolsó napjaiban lehűlt az idő, esős, borús napok váltották fel a hőséget, tíz-tizenöt Celsius-fokot is visszaesett a hőmérséklet. Nem volt kellemes ez a gyors változás, szerettük volna, hogy az idő még nyári-as maradjon, de ennek ellenére a szeptember most is a természetjárók kedvenc hónapja, nincs már forróság, simogatnak a napsugarak, még zöldek az erdők, tiszta időben messze ellátni a hegytetőkön. Szeptember első hétvégéjére kitisztult az idő, nappal felmelegedett 20-25 fokra, de az éjszakák hűvösek maradtak, és lassan kezdetét vette a vénasszonyok nyara.

PÁL GYÖNGYI

Remélve, hogy a szép őszi idő egész hónapban eltart, szeptember 25-re őszi túrát szervezünk a Szelicse (Selicea) település mellett a Kis-Magura-csúcsra. A Kolozsvártól délre fekvő, kelet-nyugat irányba húzódó Feleki-gerinc vízválasztó a Kis-Szamos és az Aranyos völgye között, a nyugati végénél emelkedik a vulkáni kúphoz hasonló Kis- vagy Szelicsei-Magura-csúcs (827 m). Kolozsvár környékén többfelé is megfigyelhetünk furcsa, piramis alakú dombokot, nem tisztázott, hogy jelződombok voltak-e, lármafák helye, vagy esetleg más szerepet töltek volna be. Ilyen péld

Kis-Magura

dául a magyarfenesi Csicsal, a tordaszentlászlói Póka vára vagy a Bátor-hegy. A Feleki-gerinc legmagasabb pontján, a 833 m magas Árpád-csúcs (Vf. Peana) egykor kilátótorony állt, amelyről minden irányba be lehetett látni a tájat. Teltek az évek, a fából készült kilátó elkorhadt. Közben a csúcs körül megnöttek a fák és a bozót, csak déli irányba látunk egy keveset a tájból. Aki szép panorámát szeretne látni, annak érdemes elmennie az alig néhány méterrel alacsonyabb Kis-Magurához. A kolozsvári Monostor lakónegyedétől oda és vissza a gyalogtúra 25-27 km-t jelent.

Szeptember végén rövidebb úton szeretnénk megközelíteni a Kis-Magurát, nem a hagyományos útvonalon, hanem felhasználva a metropoliszervezeti buszjáratokat, így a gyalogtúra hossza 14 km körül lenne, +300/-600 m szintkülönbséggel. A román opera melletti megállóból háromnegyed kilenckor indul szombat reggel az M16-os autóbusszal, amellyel a Mikesi-tóhoz vezető elágazásig utaznánk. Onnan gyalog indulunk a Szélmalom (Moara de Vânt) nevű állatsimogatóhoz vezető, nemrég aszfaltozott úton felfelé, amíg elérjük az Árpád-csúcsra vezető utat. Jobb kéz felé az útról letér egy ösvény a fenyves alatt, a letérőnél a jelzés nem látszik, ezért figyelmeseknek kell lennünk, de később megjelenik a fák között a kék sáv és a kerékpárosok narancssárga jelzése is. Az út erdőszélen halad, jobb oldalt kerítés mellett megyünk, 20-25 perc alatt kiérünk a fák közül a Kis-Magura alatti nyeregbe. Innen füves domboldalon halad felfelé az ösvény, itt-

ott elszórva egy-egy bokor vagy magányos fa. Meredekebb emelkedő következik egészen a tetőig, ahogyan haladunk felfelé, mind jobban kitarul előttünk a táj, a látvány megéri a fáradságot. A Kis-Magura kopár tetején jelzőoszlop és a szép körpanoráma fogad. Északra tó-

útig, mintha felhőtenger gomolyogna alattunk, amelyből kis szigetként emelkednek ki a magasabb dombtetők. Déli irányba Tordatúr és Magyarpeterd felé elnyúló dombok, erdők, völgyek láthatók. Az Árpád-csúcs alatt, déli irányba a Mikes-patak elzárásával jött létre a Mikesi-tó az azonos nevű falu felett. A tó partján panzió épült a halászat kedvelőinek. A Mikes-patak jobb oldali ágának felső szakaszán található a Páter-forrás (az itt legeltető pásztorok Flámânda forrásnak nevezik). Ez a forrás és a mellette levő tisztás egykor dr. Páter Béla (1860–1938) botanikus, gyógynövénykutató (ő hozta létre a világ legelső gyógynövénykutató állomását), az EKE egykori elnökének, majd tiszteletbeli elnökének kedvelt kirándulóhelye volt. A látóhatárt dél felé az Aranyos völgyének sziklás hegyvonulatai zárják, amelyek közül kimagaslik a Székelykő, nyugat felé a Gyalui-havasok zárják a körpanorámát. Tiszta időben csodálatos a kilátás.

Visszaereszkedünk a Kis-Maguráról a nyeregbe, ahonnan ösvény vezet le Szelicse faluba. Ott a főúton haladunk a lovas farm felé vezető letérőig. Ha szeretnénk felkeresni az EKE-forrást is, akkor a lovas farmtól egyenesen az erdőben haladunk tovább egy szekérúton, a fákon látszik a kerékpárosok narancssárga jelzése. Tőlünk jobbra az erdő oldal meredeken lejt a Gorbó völgy felé, pontosabban ez a Gorbópatak felső szakasza. A szelicsei úttól északra, a Bivalyosnak nevezett legelő alatti meredek, vad patakvölgyektől szabdalt erdő területen, az itt eredő patakcsök összefolyásából jön létre a Gorgópatak. A szekérútról kiérünk a legelőre és lefelé ereszkedünk az erdő szélén, míg megtaláljuk az EKE-forráshoz vezető ösvényt. Ha a Havasbükke irányába szeretnénk folytatni kirándulásunkat, akkor a lovas farm mellett haladó úton kimehetünk a tetőre, de jobban járunk, ha átvágunk az erdőben balra, a tető irányába, kikerülve a farmot, a kutyákat és az istállókból kihordott szemetet. A tetőn, a két erdőrészt (az EKE-forrás és a Havasbükke erdeje) között magányos házat pillantunk meg, a telken látszólag építkezés is zajlik. Érdemes megállni, lenézni a völgybe Kolozstótfalu felé, szép a kilátás, a távolban feltűnnek Kolozsvár nyugati lakónegyedei is. Jobbra, az erdő szélén hatalmas fa áll, kimagaslik a többi közül, messziről észre lehet venni, a kolozsvári EKE-sek EKE-fának nevezik.

Tótfalu irányába füves részen ereszkedünk lefelé, sok a csipkebogor, az út Tótfaluba vezet, de egy útelágazásnál balra térünk, beereszkedünk a tőlünk balra levő erdőszélre. Az erdőben folytatjuk utunkat, rövid emelkedő után elérjük a gerincet és egy útkereszteződést. A Medve-gerinc felé iramodunk, szép erdei úton haladunk, ha szerencsénk van, gombát is találunk. A szászfenesi Leányvár negyedbe érünk, ahonnan az M21-es vagy M26-os autóbusszal térünk vissza Kolozsvárra.

Októberi bakancslista

- **Szeptember 26. (vasárnap):** Egynapos autóbusszos kirándulás az EKE megalakulásának 130. évfordulója alkalmából szervezett turistatalálkozóra a várfalvi EKE Várba. Bejelentkezni a kolozsvári EKE ügyfélszolgálati irodájában lehetséges.
- **Október 2. (szombat):** Gyalogtúra: Feleki tévérelé – Nagy-Csolt – Györgyfalva (22 km). Találkozás 8.35 órakor a 20-as autóbussz román opera melletti megállóiban. Szervező: Fazakas Ferenc. ♦ Gyalogtúra: Csonkatelep, Nádasszentmihály, Sárdi-tető, Évszázados tölgyfák, Türe, Magyargorbó (29 km, 600 m szintkülönbség, menetidő 9 óra). Indulás 7.30-kor távolsági autóbusszal a kisállomástól, visszautazás vonattal. Bejelentkezés kötelező! Szervező: Kiss János.
- **Október 3. (vasárnap):** Gyűjtögető túra Sztánán (12 km). Találkozás 7.30 órakor a vonatállomáson (CFR-vonat 7.45 órakor indul). Szervező: Csorba Anna.
- **Október 6. (szerda):** Hagyományos séta a Páter-gerincen (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.
- **Október 9. (szombat):** Gyalogtúra: Őzek-völgye (14 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Barabás Ibolya.
- **Október 10. (vasárnap):** Farcu-kristálybarlang, Fehérkő-sziklaszoros. Indulás 7 órakor a Fliptől. Részletek a honlapon. Szervező: Kovács D. Zsuzsa. ♦ Gyerekbát gyalogtúra a Tordai-hasadékba (peremtúra, 5 km, szintkülönbség +/-300 m). Találkozás 9 órakor a tordai úti OMV-benzinkútnál. Túravezető Veres Ágnes.
- **Október 13. (szerda):** Hagyományos séta az István-forráshoz (9 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.
- **Október 16. (szombat):** Kőhegy-körtúra (Dulului – Hármaskőszikla – Tomordok). Részletek a honlapon. Szervező: Szőke Enikő. ♦ Gyalogtúra: Sárosbük – Árpádcsúcs – Dumbrava-gerinc (17 km). Találkozás 8.45 órakor az M16-os autóbussz román opera melletti megállóiban. Szervező: Pál Gyöngyi. ♦ Cérna-forrás – „7 kockás” túra tányérral (10 km). Bejelentkezés kötelező! Szervező: Kiss János.
- **Október 20. (szerda):** Hagyományos séta az Cérna-forráshoz (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.
- **Október 23. (szombat):** Túra a Pocsováliste- és a Ronki-szorosba. Bejelentkezni telefonon. Szervező: Mezei Elemér.
- **Október 24. (vasárnap):** Kerékpáros palacsintatúra Pusztatopára (80 km). Találkozás 9 órakor az állomás előtt. Bejelentkezni online az egyesület Facebook-oldalán vagy honlapján. Szervező: Szima Márton.
- **Október 27. (szerda):** Hagyományos séta a Rejtett-forráshoz (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **Figyelem!** Mindenkit megkérünk, hogy a túrákon tartsa be a közegészségügyi óvintézkedéseket, valamint a hatóságok és egészségügyi szervek utasításait! Mivel járványügyi szempontból az elkövetkezendő időszakot is a bizonytalanság fogja jellemezni, és bármikor életbe léphetnek újabb korlátozások, a változtatás vagy a túrák lemondásának jogát mindvégig fenntartjuk. Emellett minden túrára szükséges előre bejelentkezni a túravezetőknél vagy a honlapon közzétett online űrlap kitöltése által.

Ügyfélszolgálat

Hétfőtől péntekig 10–16 óra között (Kolozsvár, Magyar/1989. december 21. utca 116., az udvarban a bal oldali épület). Irodavezető: Kismihály Boglárka (0771-535848). Pénztár: az ügyfélszolgálati irodában. További naprakész információk a honlapon (www.ekekolozsvar.ro) vagy az egyesület Facebook-oldalán (EKE – Kolozsvár 1891).

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Barabás Ibolya 0740-560742
Csorba Anna 0740-407652
Fazakas Ferenc 0752-640319
Kovács Diószegi Zsuzsa 0747-070790
Kiss János 0364-807639
Mezei Elemér 0724-892797
Pál Gyöngyi 0742-373546
Szabó János 0757-220682
Szima Márton 0766-703575
Szőke Enikő 0741-509852
Veres Ágnes 0723-159000
Elnök: Kovács Diószegi Zsuzsa 0747-070790
Titkár: Branea Róbert 0723-400496
Irodavezető: Kismihály Boglárka 0771-535848